

„Põlvest põlve antud anne“ Põltsamaa raamatukogus

19. veebruaril avati Põltsamaa raamatukogus kunstnik August Paali 92. sünniaastapäevale pühendatud näitus, millesse on kaasatud ka tema järeltulevate põlvede tööd.

PIRET LINNAMÄGI

Harrastuskunstnik August Paal küll Põltsamaal ei elanud, kuid enne kuuekümnendaid aastaid kuulus nüüdseks Viljandimaale jääv Kõo kolhoos Põltsamaa rajooni. August Paal kolis abikaasa Veera ja kahe tütrega elama Kõosse vanasse meiereisse ja mõned aastad hiljem ostis Kõosse, nüüdsesse Loopre külla jääva Käo talu, mille kuldsete kätega noor mees üles ehitas.

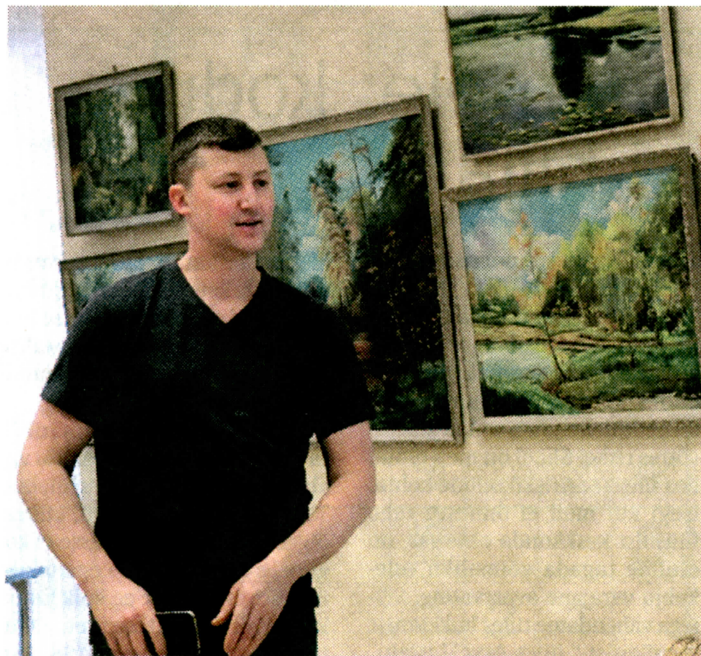
Kunstianne pärit onupojalt

Maalimisega, põhiliselt õli- maale tehes, hakkas ta tegelema juba siis, kui oli sõjaväes ja Raplamaal elades. Ta avastas ka uue kunstiliigi: klaaside peale maalimise. Augusti, kõikidele sõpradele lihtsalt Kusti, kunst oli väga hinnatud ning tema tööde omamiseks tuli vahel isegi kuid oodata, et ta need tehtud

saaks. Oma kunstiande päris ta eeldatavalt oma Rootsis elavalt onupojalt Oskar Vahterilt, kes oli kuulus arhitekt.

Ande andis August edasi oma tütardele Piretile ja Üllele, kes isa kõrvalt kunsti õppisid ja temaga koos joonistasid. Mõlemad tütreid on Põltsamaaga üsnagi seotud: üks neist õppis Põltsamaa keskkoolis ja teine sealses muusikakoolis.

Andeid antakse põlvest põlve edasi. Nii ka Paalide suguvõsas. Tütred omakorda andsid ande edasi oma lastele ning nende lapsed edasi oma lastele. Näitusel ongi ühes eraldi boksis üles pandud Pireti tütre Anu tööd. Anu on lõpetanud Märjamaa kunstikooli ja on ka Äasmäe põhikooli kunstiringi juhendaja ning nende lastelaste Eliisa, Jan-Andrease ja Laura-Lisetta ning Ülle ja ta tütre, ka kunstikoolis käinud Gertti maaling ning lisaks nende endi mõned allesolevad tööd. Aga põhirusu raama-

Kunstniku noorima tütre Ülle poeg Egert Eesalu, kellele vanaisa ei andnud küll joonistamisannet, aga kuldseid käed meisterdamisel.

FOTO: PIRET LINNAMÄGI

tukogu näitusesaalist võtavad enda alla ikka Augusti maalid ja klaasid.

Palju maale on pärit kunstniku lastelt ja lastelastelt. Kahjuks hävis ligi 70 maali kunstniku

talus tulekahju tõttu kahetuhandendate aastate alguses.

Näituse korraldamise idee tuli Esku endiselt raamatukoguhoidjalt Maili Ernitsalt, kes avas ka näituse. Kohale oli tulnud tore

seltskond ja enamik neist tundis kunstnikku isiklikult. Endine Kõo vallavanem Tarmo Riisk meenutas toredaid kohtumisi Augustiga: „Augusti töid oli me Kõo kant täis. Aleksandrikoolis, kus asus ka Kõo kolhoosi kontor ja klubi, oli üleval mitmeid tema töid. Üks auväärsemaid oli Jüri Vilmsi portree. Ka minu kodu ehivad tema tööd,“ meenutas Tarmo.

Orava sabakarvadest pintslid

Põltsamaa raamatukogu juhataja Riina Holtsmeieril oli hea meel, et üleskutsesele tuua näitusele August Paali maale ja klaase, nii aktiivselt reageeriti. Oli isegi oht, et need ei mahu ära. Suur panus tuli ka kunstniku laste ja lastelaste kogudest ning töid laekus ka Augusti sugulastelt.

„Isa hakkas joonistama juba poisikesena. Ta oli lastekodu-poiss ning elu teda ei hellitanud. Noormehe eas tahtis ta minna Tallinna kunstikooli maalimist õppima, kuid sealne õpe talle ei istunud. Värvida õun siniseks talle lihtsalt ei sobinud. Nii saigi temast harrastuskunstnik.“

Seitsmekümnendatel aastatel ei olnud õlivärve ja pintsleid eriti kusahilts saada ning käiku pandi tutvused trükikojas. Oli ka sõpru, kellelt sai sõna otseses mõttes oravasaba karvu – neist tegi ta ise pintsleid, just neid, millega klaasile joonistada. Isale meeldis joonistada kõige enam pilte loodusest ja inimesi. Klaasimaalingute seas oli loomi, lilli, akte ja palju muud. Ta oskas täita iga tellija soovi,“ meenutas Piret.

Lisaks kunstnikutööle oli August Paal hinnatud pottsepp ja kaminameister. Kõiki kunstniku lapsi küll joonistamisandega õnnistatud polnud, kuid nii Ülle tütar Birgit kui ka poeg Egert tegevad töödega, mis seotud meisterdamise ja ilu loomisega. Samuti Pireti tütre Annika ja Kärt ning poeg Märt.

Näitus jääb avatuks märtsikuu lõpuni. Edasi rändab see Kõosse, Suure-Jaani ja siis Raplamaale, kus kunstniku lapsed ja lapse-lapsed elavad. August Paali tööd olid väga hinnatud ning neid on lausa üle maailma laiali, kaugeimad paigad on Ameerika ja Austraalia.

Näitus on korraldatud raamatukogude aasta raames.